

Saulėta, šilčia.
Saulė teka 5:20, leidžiasi 8:15.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYMARKET 1-6100
Over One Million Lithuanians in The United States

VOL. LVIII

Price 15c

Chicago, Ill. — Šeštadienis, Gegužio-May 29 d., 1971 m.

Kaina 15c

127

TIRIA ŽINIAS APIE S. KUDIRKOS NUTEISIMĄ

SOV. SĄJUNGA IR EGIPTAS PASIRAŠĖ 15 METŲ DRAUGIŠKUMO SUTARTĮ

KAIRAS. — Egipto prezidentas Sadatas ir sovietų — Podgornas, pabaigę pasitarimus, pasirašė 15 metų sutartį, kuri numato testuoti sovietų visokeriopą paramą Egiptui. Įdomu, kad sovietų "Tass" agentūra paskelbė sutarties tekstą penkioms valandom anksčiau, negu jis buvo paskelbtas Egipte. Bendras komunikatas pasmerkia Izraelio atsisakymą priimti visus Egipto pasiūlymus. Izraelio imperialistinė laikysena sukelia pavojingą padėtį ir gresia pasaulio taikai ir saugumui, sako bendras pareiškimas.

Sutartis specialiai pasisako prieš vienos valstybės kišimąsi į kitos valstybės reikalus. Pabrėžiama pagarba kitos valstybės suverenumui. Kartu Egiptas pažada toliau žengti socializmo išsivystymo keliu.

Sovietai sutartyje pažada Egiptui visą reikalingą karinę ir ekonominę paramą, kad Egiptas galėtų panaikinti agresijos padarinius ir ateityje galėtų geriau spirti agresijai. Abi valstybės ateičiai pažada glaudžiai derinti savo pozicijas, jei atsirastų taikai pavojus.

Stebėtojai galvoja, kad ši sutartis yra sovietų pritarimas prezidento Sadato naujai vyriausybei ir jos padarytiems valymams bei suėmimams. Kartu sovietai įsipareigoja artimiausiu metu įsijungti į Vidurinių Rytų konfliktą.

Podgorno vizitas Kaire buvo reikalingas parodyti patiemis egiptiečiams, kad nežūrint visos eilės sovietams palankių vadų išmetimo iš vyriausybės, Maskva remia Sadatą ir jo politiką. Podgornui viešint Kaire, svarbus laikraštis "Al Ahras" paskelbė, kad vyriausia suokabio prieš prezidentą Sadatą galva buvo Aly Sabry, patikimiausias Kremliaus žmogus Egipte.

Sovietai yra investavę Egipte didelius pinigus ir yra laimėję gan stiprų prielaidą. Sovietų karo laivai Viduriniojo jūroje negalėtų išsilaikyti be Egipto uostų ir prieplaukų. Egipte yra apie 200 sovietų lakūnų ir apie 6,000 techninių patarėjų bei priešlėktuvinį raketų, radaro stočių ir kitų įrengimų priežiūrėtojų. Sovietai šių pozicijų negali atsisakyti ir paaukoti jų dėl kokių ten Sabry, Gomaa ar Sharafo. Prezidentui Sadatui pavyko įtikinti Podgorną, kad valdžios pakeitimai nepakeis Egipto politikos sovietų atžvilgiu.

Karalius Faisalas Baltuose Rūmuose

WASHINGTONAS. — Saudi Arabijos karalius Faisalas Baltuose Rūmuose ragino prezidentą Nixoną spausti Izraelį ir versti jį pasitraukti iš arabų žemių. Karalius ypatingai reikalavo, kad Izraelitai pasitrauktų iš Jeruzalės — švento musulmonų miesto.

Prezidentas Nixonas iškilmingai priėmė turtingiausią arabų valdovą, žibalo versmų valdovą, Feisalą. Prezidentas pareiškė, kad jis laukia karaliaus išmintingų patarimų ir pavadinimo karalių vienu vyriausių pasaulio valstybininku.

BERLYNAS. — Vienas 16 metų berlynietis nusižudė nusinuodijdamas balandžio 4 d., nes mokykloje jis gavo blogus pažymius. Šeštadienį nusižudė vaikino motina, o trečiadienį pasikorė ir tėvas.

IS VISO PASAULIO

ELGINAS. — Dr. K. Bobelis, ALT pirmininkas ir Jungtinio Pabaltiečių komiteto pirm., atstovavo lietuviams estų Dainų ir šokių festivalyje, įvykusiame gegužės 19 d. Hemmens Building, Elgin, Ill. Po šio festivalio vietiniam laikraščiui aprašius estų dainas ir nepakankamai aiškiai paminėjus Estijos likimą po II-tro pasaulinio karo, dr. Bobelis griežtu laišku, kuriu paltalino "Elgin Courier — News" gegužės 24 d. paaiškino Baltijos valstybių padėtį tuoj po karo ir dabar.

SAIGONAS. — Kambodijoje Pietų Vietnamo daliniai, padėdami JAV aviacijos, išvijo komunistus iš Snuol miesto, kuriame rasti 200 komunistų lavonai.

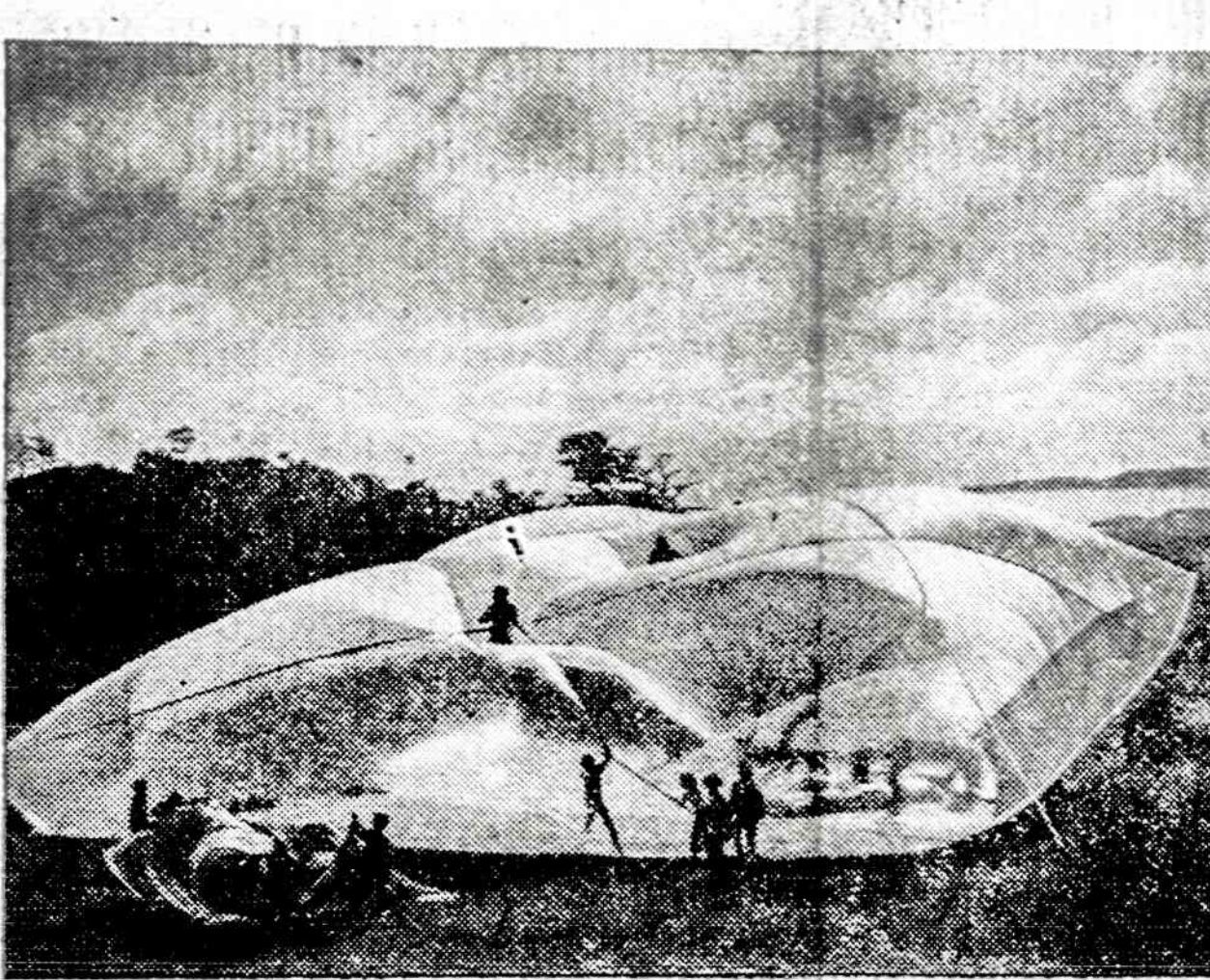
YUBA CITY. — Kaltinamas dėl 20 žmogžudysčių Amerikos meksikietis Corona būdamas 22 metų amžiaus 1956 metais, buvo brolio ir dviejų daktarų liudijimu uždarytas į bepročių ligoninę, kaip šizofrenikas. Po trijų mėnesių ir dviejų dienų Corona buvo paleistas, kaip pasveikęs.

FILICUDI. — Į šią salą Italijos policija atgabeno 15 Mafijos vadų iš Sicilijos, nes mažoje saloje juos būsia lengviau sekti ir prižiūrėti. Salos gyventojai nenorėjo Mafijos vadų įsileisti. Jiems sunku surasti butus. Vietinis katalikų kunigas, įsileidęs du tremtinius, gavo grasinimų iš parapietų, kurie sako daugiau kojos nekelsią į jo bažnyčią.

JACKSONVILLE. — Floridos mokytojai nepatenkinti, kad Julie Nixon Eisenhower gavo darbą geroje baltų vaikų mokykloje. Jie sako, kad pradedantieji mokytojai paprastai skiriami į gėjų mokyklas. Mokyklų vadovybė aiškina, kad Julie teks saugoti slapta tarnybai, nes ji — prezidento dukterė. Baltųjų mokyklos esančios saugesnės naujiems mokytojams.

Žemėlapis padeda surasti lavonus

YUBA CITY. — Kalifornijos vaismėdžių soduose surastų lavonų skaičius pakilo jau iki 20. Korespondentai pastebėjo, kad šerifo vadovaujama kasėjų grupė eina iš vienos vietos į kitą, lyg iš anksto žinodama, kur pakasti nužudytųjų kūnai. Pasirodė, kad sumto Juan Corona bute, įdėtas į bibliją buvo rastas žemėlapis, kuriame buvo sužymėtos vietos, kur pakasti nužudyti darbininkai. Šis "Jėzaus žemėlapis" yra policijos rankose. Todėl policija ir sugebėjo be didelių išsėjoimų per keturias valandas surasti penkis kapus. Kada nužudytų skaičius per-

Kalifornijoje Sausalito architektūros studentai sugalvojo naują žaidimą — didelį polyethylene maišą, kuris pavadinamas "erdvų pagalvė". Dešinėje studentai pripučia tą pagalvę. Kairėje — ji jau pripūsta ir galima ant jos sėdinti ir voliotis.

KIEK LIETUVIŲ ATVAŽIAVO Į JAV?

Apie tai, kiek asmenų, iš Lietuvos kilusių, imigravo į JAV nuo 1961 m., be to, kiek asmenų gavo ne imigrantines visas, teikia žinių neseniai Vašingtone išleistas leidinys "Report of the visa office 1970". Jį parengė Bureau of Security and Consular Affairs, U. S. Department of State, Washington, DC.

Šio leidinio 60 psl. nurodyti skaičiai asmenų, kilusių iš Lietuvos, gavusių imigracijos ar pabėgėlių visas 1965—1970 metais. Pagal tuos duomenis, tokių asmenų 1961 metais buvo 482, 1962 m. — 414, 1963 m. — 414, 1964 m. — 397, 1965 m. — 402, 1966 m. — 269, 1967 m. — 159, 1968 m. — 171, 1969 m. — 79 ir 1970 m. — 62. BENDRAS, imigracijos visas gavusių, 1961—1970 m. skaičius buvo — 2,844.

Kitur leidiny dar nurodyta, kad 1961—1970 metų laikotarpyje buvo duotos 633 ne-imigrantinės vizos įvažiuoti į JAV asmenims, kilusiems iš Lietuvos. 1970 metais tokias ne-imigrantines visas į JAV gavo 45 nepasisekė, tai sekantis bandymas pasiekti Marsą įvyks 1973 metais.

◆ Vieną iš Charles Mansono draugų, mirtį nuteista Susan Atkins, staiga pakeitė savo kalbą ir prisipažino kalta nužudiusi Gary Hinman. Teisėjas jai mirties bausmę tuoj pakeitė į kalėjimo iki gyvos galvos bausmę.

◆ Nato konferencijoje Briuselyje gynybos sekretorius Laird ragino sąjungininkus perimti iš Amerikos didesnę gynybos našą, ypač Viduriniojo jūroje. Laird kaltino sąjungininkus, kad kai kurie per mažai prisideda prie Nato stiprinimo.

◆ Argentinos teroristų, pagrobusių britų garbės konsulą, reikalavimus patenkino Rosario Swift bendrovė. Ji pažadėjo išdalinti neturtingiems maisto produktų už 60,000 dol. ir pažadėjo priimti atgal 4,000 atleistų darbininkų.

◆ JAV kariuomenės instancijos jau pradėjo peržiūrėti leitenanto Calley bylą ir teismo sprendimą. Apeliacijos procesas karinėse bylose yra automatiškas.

Aviacijos paroda

PARYŽIUS. — Tarptautinėje aviacijos parodoje prancūzų britų bendromis įėjomis statyto Concordo lėktuvo konstruktorius pripažino, kad sovietų TU-144 lėktuvus kelia mažiau triukšmo ir leidžia mažiau dūmų už Concordo. Pastarojo motorus žmogžudysčių ankų rekordas, žengė 16, tuo pačiu buvo pastatytas naujas Amerikos masinių žmogžudysčių ankų rekordas.

Brežnevas kalbėjo Pragos fabrike

PRAGA. — Sovietų komunistų vadas Brežnevas, būdamas Pragoje Čekoslovakijos komunistų suvažiavimo proga, apsilankė ir pasakė kalbą Pragos Automobilių fabrike, kuris pagarsėjo 1968 metais, nes 99 jo darbininkai pasiumė laišką į Maskvą, prašydami sovietų atsiųsti kariuomenę ir sutvarkyti Dubčeką. Laiškas buvo išspausdintas Maskvos "Pravdoje" 1968 m. liepos mėn., kada sovietų kariuomenė vykdė "manevrus" Čekoslovakijoje. Darbininkai tada išreiškė laisnę savo baime, kad Čekoslovakijai gresia imperializmas.

Šį laišką tuo metu viešai pamerkė Pragos Auto fabriko darbininkų mitingas. Dabar Brežnevas priminė anuos laikus šiais žodžiais: "Jūs, kurie parašėte aną laišką, turėjote sunkias dienas. Socializmo priešai jus koliojo, vadino išdavikais, dezertyrais ir kolaborantais. Jie tvirtino, kad jūsų laiškas buvo peilis į Čekoslovakijos nugarą. Kur šiandien tie, kurie reikalavo jus nubausti? Kur šiandien tie 99-ųjų kritikai, tie dviveidžiai politikai, kurie tiek daug kalbėjo apie žmogiško veido socializmą?" Pats atsakydamas Brežnevas pasidžiaugė: "Partija išmetė juos iš savo eilių. Liaudis numetė pasipiktinusių juos į šalį".

Ši kalba čekoslovakams tuo svarbi, kad Brežnevas apkaltino "dešiniojo sparno revizionistus", kad jie sulaužė demokratinius Čekoslovakijos įstatymus. Tie jo žodžiai gali reikšti įsakymą Pragos vyriausybei pradėti prieš buvusius Dubčeką šalininkus ir prieš jį patį baudžiamąsias bylas.

Kaip žinoma, partijos sekretorius Husakas neleisdžia pradėti valymo teismų, nes jis pats 9 metus yra išbuvęs kalėjime, buvusio vado Novotnio apkaltintas už "buržuazinį nacionalizmą".

direktoriaus pareikšė: "Žinoma, sovietai kelia mažiau triukšmo, nes jų motorai silpnesni". Prancūzų konstruktorius Marcel Dassault pademonstravo naują kovos lėktuvą "Mirage-8", kuris esąs pranašesnis už ankstesnius medalius.

Prancūzų konstruktorius Marcel Dassault pademonstravo naują kovos lėktuvą "Mirage-8", kuris esąs pranašesnis už ankstesnius medalius.

Prancūzų konstruktorius Marcel Dassault pademonstravo naują kovos lėktuvą "Mirage-8", kuris esąs pranašesnis už ankstesnius medalius.

ALTOS ŽYGLAI VALST. DEPARTAMENTE DĖL ŽINIOS APIE SIMĄ KUDIRKĄ

WASHINGTONAS. — Didieji Amerikos laikraščiai, paskelbdami žinią, kad praėjusią savaitę Vilniuje buvo nuteistas Simas Kudirka, gavęs 10 metų kalėjimo, vėl iš naujo pakartojo visą Kudirkos istoriją, jo bandymą pabėgti, jo sugrąžinimą rusams ir kitas to įvykio aplinkybes. New York Times praneša, kad Kudirka buvo teisiamas Aukščiausiojo Teismo Vilniuje, Lietuvos sostinėje. Laikraštis spėja, kad jūreivis bus pasiųstas į griežto režimo stovyklą, kuri esanti antro laipsnio stovykla iš sovietų turimų keturių kategorijų. Tokiose stovyklose, paprastai, laikomi asmenys, apkaltinti politiniais nusikaltimais.

Amerikos Lietuvių Tarybos pirm. dr. K. Bobelis, patyręs apie Kudirkos nuteisimą skelbiančias žinias, tuoj susisieko su Baltųjų Rimų patarėju George Bell, kuriam perdavė Amerikos lietuvių susijaudinimą ir susirūpinimą dėl skelbiama žinių apie skaudžią Kudirkai skiriamą bausmę. Prezidentūros patarėjas pažadėjo dr. Bobeliui perduoti jo pareiškimą prezidentui Nixonui ir prašyti jo padaryti šiuo klausimu pareiškimą.

Altos pirmininkas kreipėsi ir į valstybės departamentą, prašydamas iširti spaudoj skelbiama žinių tikrumą, nes anksčiau iš Maskvos agentūrų buvo paskleista apie Kudirkos likimą jau ne viena žinia. Valstybės departamentas dr. K. Bobeliui pranešė, kad tuo klausimu departamentas jau daras žygių Maskvoje ir ruošias šiuo klausimu savo pareiškimą. Valstybės departamentas, ryšium su Rygoje nuteistais keturiais žydais, yra paskelbęs pareiškimą, kuriame nurodoma, kad tokie "nusikaltimai", kuriais tie žydai buvo kaltinami, daugelyje pasaulio valstybių visai nelaikomi nusikaltimais.

Sovietų įstatymuose pabėgimas ar bandymas pabėgti iš "socialistinės tėvynės" yra laikomas tos "tėvynės" išdavimu, nors kitose valstybėse jūreivio pabėgimas iš savo laivo galėtų būti laikomas nusikaltimu tik ta prasme, kiek tai liečia jūreivio kontrakto su laivu sulaužymą. Vakaruose negirdėta, kad už tokį nusikaltimą kas būtų nubaustas 10-čia metų.

"Chicago Tribune" Maskvos biuro direktorius James Yuenger, pats netikėdamas Maskvoje skelbiama žiniomis, paskambino telefonu į Vilnių, kur teismo pareigūnas jam patvirtinęs, kad Simas Kudirka tikrai nubaustas 10-čia metų kalėjimo ir kad jokios apeliacijos dėl tos bausmės nebus. Nurodoma, kad už išdavimą, kuriuo laikomas pabėgimas, įstatymai numato net mirties ar 15 metų kalėjimo bausmę. Taigi, Kudirkos bausmė esanti švelni.

Tas pats James Yuenger rašo, jog ankstyvesni pranešimai apie Kudirką gyvenantį laisvėje buvo neteisingi. Jis buvęs tuoj pat suimtas, kalėjime vienu metu paskelbęs bado streiką, apie 50 jo draugų ir pažįstamų irgi turėję nemalonumų su valdžios organais. Baigdamas savo pranešimą apie Kudirką, Yuenger rašo, kad neseniai įvykęs bandymas pagrobti lėktuvą iš Lietuvos ir kiti lietuvių bandymai su gestijonuoja, kad ši sovietų respublika yra ypatingai nepatenkinta valdymu iš Maskvos. Nurodomi ir Antano Sniečkaus žodžiai kovo mėn., kada jis komunistų partijos suvažiavime pareiškė, kad "prieš tėvynę buvo

IV Dainų šventės rengejai pas Ogilvie

Gegužės 17 d. Ilinojaus gubernatoriui už palankumą Simas Kudirka, gavęs 10 metų kalėjimo, vėl iš naujo pakartojo visą Kudirkos istoriją, jo bandymą pabėgti, jo sugrąžinimą rusams ir kitas to įvykio aplinkybes. New York Times praneša, kad Kudirka buvo teisiamas Aukščiausiojo Teismo Vilniuje, Lietuvos sostinėje. Laikraštis spėja, kad jūreivis bus pasiųstas į griežto režimo stovyklą, kuri esanti antro laipsnio stovykla iš sovietų turimų keturių kategorijų. Tokiose stovyklose, paprastai, laikomi asmenys, apkaltinti politiniais nusikaltimais.

Pirm. dr. Balukas padėjo gubernatoriui už palankumą lietuviams ir pakvietė dalyvauti Dainų šventėje, kuri įvyks liepos mėn. 4 d. Chicagoje. Ta proga delegacija įteikė gubernatoriui Lietuvių Fondo medalius ir trijų Nepriklausomos Lietuvos prezidentų atvaizdais. Medalis sudomino Gubernatorių ir suteikė jam progą nors trumpai pasiteirauti apie Lietuvos praeitį ir apie jos dabartinius vargus.

Airių slapta armija vykdo sprogdinimus

BELFASTAS. — Šiaurinės Airijos laikraštis gavo slapta raštą iš katalikų Airių Respublikos Armijos. Rašte sakoma, kad trys didieji sprogimai Belfasto buvo tos armijos narių darbas. Airių slapta armija turi karingųjų atplaišą — "provisional" grupę, trumpai vadina "provos". Pati armijos vadovybė yra pietinėje, nepriklausomoje Airijoje. Vadovybė Dubline griežtai paneigė, kad jos nariai vykdo sprogdinimus.

Per keturias dienas Belfasto sprogimai sužiedė 72 asmenis. Per keturis mėnesius šiaurinėje Airijoje žuvo aštuoni britų kareiviai ir du policininkai. Britų kariuomenė įsteigė "skrająjančią komandą", kuri gerai ginkluota, važinėja neperšaukiamomis medžiagos sienomis sustiprintose automobiliuose, ieškodama teroristų.

Airių katalikų radikalioji grupė, sakoma, savo pavyzdžiu laikė Alžiro laisvės kovotojus, slapta žydu jaunimo organizaciją Ir-gun Zvei Leumi, kovojusią prieš britus Palestinoje ir Kipro salos partizanais, kovojusius dėl nepriklausomybės prieš britų kariuomenę.

RADEVORMLAND. — Prekiniam traukiniui įvažiavus į stovintį keleivinį traukinį, V. Vokietijoje žuvo 47 jaunuoliai ir vaikai, grįžę iš mokyklos ekskursijos traukiniu namo.

įvykdyti keli išdavimo veiksmai, vykdyti politiniai ir moraliai išsigimusių nusikaltėlių".

1971 m. birželio 5—6 d. d., šeštadienį, 7:30 v. v. ir sekmadienį, 3 v. p. p.

Marijos Aukštesniosios mokyklos salėje, 6700 So. California Ave., Chicago.

Bilietai: 8, 6, 5, 4 ir 3 doleriai, gaunami Marginiuose, 2511 W. 69th St. ir pas platintojus.

ČIURLIONIO ANSAMBLIO KONCERTAS

PROGRAMOJE: mišrus, vyrų ir moterų chorai su solistais, kanklių ir pučiamųjų instrumentų orkestras ir tautinių šokių grupė.

Koncerto programa yra labai įvairi, įdomi ir nauja, paruošta gastroliams į Pietų Ameriką. Jos išplodyje dalyvauja 100 asmenų.

Pelnas skiriamas Religinei šaipai — persekiojami Bažnyčiai Lietuvoje remti.

Kviečiame visus dalyvauti. KONCERTUI RENGTI KOMITETAS

KAS ČIA DABAR DAROSI?

Ilgintas žmogaus, ypač vaiko ar jaunuolio, smalsumas veda į tyrimus, kurie gali baigtis naujovių atradimais ar tragedija. Taip ir aš, dar vaiku būdamas, nesitenkinau pasakojimais ir aprašymais apie žiemą miegančius (hibernating) gyvūnus. Vis norėjau pamatyti jų žiemos buveines, gal būtų, juos parsinešti į namus, gal būtų, užkloti eglišakėmis arba lapais, kad žiemos speigams siaučiant jiems būtų šilčiau.

Vieną kartą, vėlavai rudenį, išėjau su eiguiliu į mišką, svajodamas rasti žiemos letargo miegu miegančių miško žvėrelių. Instinktyviai nujausdamas, kad mano mintyse yra kažkas negero, laikiausi atokiau nuo eiguilio, mūsų šeimos, ypatingai mano, gero draugo. Ant kalvelės po eglute pamaciau sausų žolių ir lapų gražų gniūžulį, kaip kamuo-lij.

— Ežys..., sudrebėjo mano širdis...

Apžiūrėjęs jį iš visų pusių, jau ruošiausi imti savo virpančiomis rankutėmis.

— Neliesk! Neliesk, nes jis mirs, — griaustinio balsu suriko eiguylis. Jo visuomet draugiškos akys svaidė žaibo žvilgsnius, veši barzda pasišiausė kaip to ežio dygliai, besiginant mano priešo, o kepurėje esą briedžio

JONAS A. SARKUS, PH. D.

ragų ženklai tarsi atsirado jo rūstumo pilnoje kaktose. Jis man tada atrodė kaip senovės lietuvių dievaitis Perkūnas...

Lietuvių tauta amžių bėgyje ne kartą žiemojo. Ne kartą po nesėmingų kovų už savo ir krašto laisvę miegojo letargo miegu, susilaikydama nuo beprasmiškų veiksmų augindama savo jėgas, išvystydama pasyvią rezistenciją, laukdama patogaus laiko. Kartas nuo kartos ji pagąsdindavo savuosius išdavikus ar svetimuosius edikus paslaptingo Juodžiaus kelmo kerplėmis Gondingos tankmės ar šventėžio gelmių verpetais. Sekdavo pasakas apie miegančius karalaičius ir apie snaudžiančius kareivius su pabalnais žirgais, kažkur miškų glūdimose laukiančius ženklus...

Iki 1956 metų, vienuolika žiemų nuo karo pabaigos, Lietuva dar ginklu tebekovavo su komunistiniu okupantu, siuntinėjo paslus į vakarus, krauju rašė jiems laiškus, prašydami pagalbos ir užtarimo. Čia atvykę jie pasijuto esą kurčių ir nebylių šalyje ar draugystėje bejėgių tautiečių, bemosikuojančių sąvitarpyje rankomis, be jokios pagalbos vilčių. Jie grįžo ten ir mirė kovose. Lietuvos žmonės, sukelti daugumoje neatsakomųjų, savo ir Lietuvos laisvei su-

dėjo per daug aukų. 1956 m. jie nusprendė žiemoti ir veikti jiems vieniems žinomais būdais. Taip juos ir paliekame ramybėje, veikdami Lietuvos ir jų laisvei visokiais galimais būdais, kurių yra labai daug, kartu padedant jiems materialiai neiseinant iš asmeniškų santykiavimo ribų.

Betgi žiūrėkime kas čia dabar darosi!

Draugo 102 nr. kultūriniam priede K. Galmantas apžvelgia B. Railos straipsnių rinkinius išleistoje knygoje "Versmės ir Verpetai" ir sako:

"Sunku dar ir dabar teigiamai vertinti LLKS bolševikinės okupacijos grėsmės slėpimą 1944 (63-64 p.). Tada LLKS skelbė, kad anglai išsikels Palangoje ir bolševikinis pavojus nebegresia. Kažin ar ši melagystė nebus virtusi tautai daliniu genocidu ir tikrai beprasmišku".

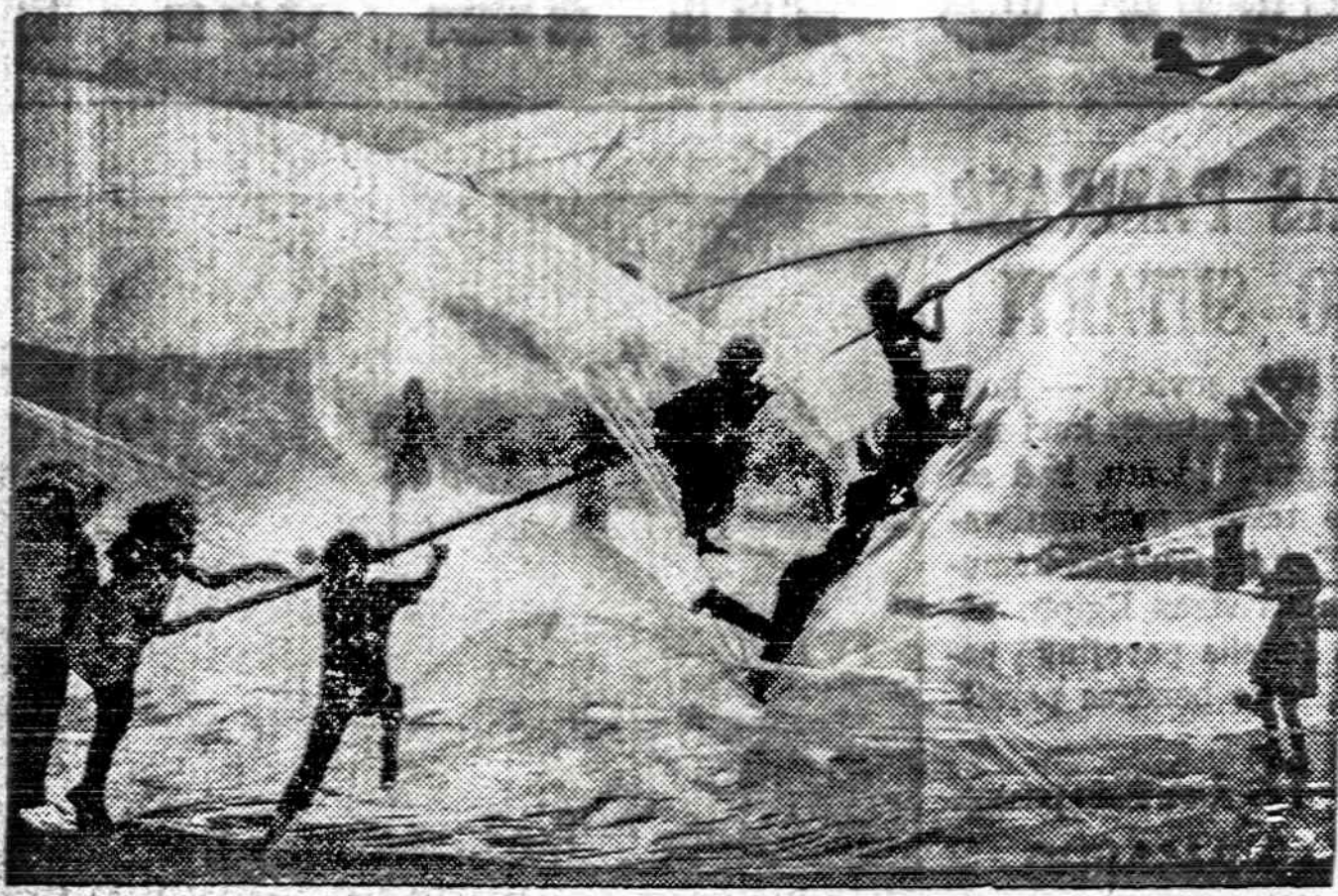
Toliau toje apžvalgoje, pavadintoje "Drumstų ir verpetų sukuriuos", yra sakoma, kad ne visi virš minėtos rezistencinės organizacijos — Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos veikėjai yra tinkamai pamėninti:

"Reikėjo, nors ir pastabose šiek tiek plačiau suminėti ir Valiulis, vienas iš didžiųjų ryšių ieškotojų su Baltijos kaimynais. Tai vyras vėl daug gera įrašęs LLKS".

Tai ir minime. Kas gi tas Valiulis yra ir ką jis dabar daro? Ogi Drunga. Karolis Drunga — akiratininkas. Tuo mišningai laikinai ir baigiu, pasakydamas, kad tas vyras nesiliovė dalyvauti klaidžiojančių agitatorių, dabar jau visai priešingoje ir visai kitoje žarstančių žarijas svetimomis rankomis grupėje ir ieško ryšių ne su Baltijos kaimynų kovotojais už laisvę, bet su sovietiniais bendradarbiautojais, jų tarnais bei su tiltų statybos per nenugriautą Berlyno sieną dailidėmis.

Ilgą laiką stebėjau įvairius bendradarbiavimo su sovietais propagatorius ir turui surinkęs nemažai duomenų. Teiravausi paketų į okupuotą Lietuvą siuntimo įstaigose ir patikimose vietose, norėdamas patirti, ar jie išreiškia savo skelbiamą meilę tautai siuntinėtais artimiesiems ir giminėms bei į didį vargą, patekusius. Sekiau aukotojų sarašus Baltai ir bendrinėms organizacijoms. Konstatuoju, kad žinomų bendradarbių ar tiltų statybinių pavardžių ten nėra. Jie savo pavergtam broliui tiesioginiai ar netiesioginiai nieko neduoda, bet savo kalbose ir raštuose vis savanaukiškai tvirtina, kad išeivijai reikia tautos syvų. Jei visa išeivija su tokiu pat dėmesiu žiūrėtų į tautą, tai ji būtų senai visos tautos prakeikta.

Pereitą kartą sakiau, kad sovietai po jų kraštus keliaujančius bendradarbiautojams teikia daugiau privilegijų už kitus turistus, išmainydami tai į gerus atsiliepimus apie komunistizmą ir gyvenimą jo santvarkoje. Bet jie yra daug budriau sekami. Ypatingai yra stebimi asmenys, kurie su tokiais keliauninkais susitinka. Tokius kontaktus bolševikai paima specialiai atskaiton. Tas reišia, kad kiekvienam tokiame asmeniui yra užvedama byla ir jis intensyviai sekamas, registruojant kiekvieną žingsnį. Toks asmuo yra neabejotinai kontakto auka. Visi gerai žino, kad Sovietijoje sunku iš savo uždario pragyventi. Savo egzistencijos palaikymui tenka kombinuoti. Apie tai ir valdžia žino. Paim-

Kalifornijos studentai pripūtę didelį maišą oro, leidžia vaikams ant jo pažaisti.

tas atskaiton asmuo šiose aplinkybėse yra visiškai valdžios kontroleje. Pavyzdžių tam netrūksta. Bet tai yra tik pati paprasčiausia bendradarbiautojų grėsmė sovietų piliečiams, nekalbant apie baisią tiesioginę atsakomybę.

Skačiau tulo E. Sulaičio sacharinu pasaldintus kelionių aprašymus po ok. Lietuvą Tėvų Jėzuitų žurnale Laiškai Lietuviams. Aprašyme autorius pats įpina Judo bučkį cituodamas kontaktą: "Nepalikit mūsų vietų".

Esu tikras, kad tas būtas ar pramanytas pareiškimas yra atspausdintas ne prispausdamas lietuviui padėti, bet dramatiškai pateisinti kolaborantiskų veiksmus ir juos plesiti, visai neįžinant išdavystės, taip pat nežiūrint, kad deku studento Jan Pelach degančio gyvo kūno dėmė tebeįgaudžia bendradarbiautojų akis. Jie nieko dėl to nepadėjo ir nepadeda, kaip nieko nepadėjo prof. dr. J. Kazlauskas mirties akivaizdoje.

SKAITYK PATS IR PARAGING KITOS SKAITYTI NAUJIENAS

GRACINGAS LIETUVISKAS JAUNIMAS

Kad daugiau tokių vakarų būtų. Jaunučio Puodžiūno baletu studija surengė vakarą gegužės 16 d. Jaunimo Centre, Chicagoje. Scenos masinės ir daug šokančio jaunimo. Tai baletu studijos mokiniai. Šokėjai labai darniai savo paskirti atliko. Tai didelio pasiryžimo, susiklausymo ir darbo rezultatai.

Šokėjai dėvėjo labai gražiai pasiūtus ir scenai puikiai pritaikytus rūbus. Vienaime veiksmė rūbai tamsoj įvairiom varsom blizgėjo. Šis vaizdas žiūrovams kerėjo. Rūbai labai elegantiški, o cilindriai ir lazdelės atrodė imponuojančiai.

Sol. Violeta Karosaitė pasigėrėtinai gerai vaidino ir jausmingai su puikia ekspresija šokė. Jos partneris sol. Jaunutis Puodžiūnas yra ne tik puikus šokėjas, bet ir choreografas. Todėl abu šokėjai susilaukė nemažai aplodismentų. Vakaro žiūrovai gerėjo jų šokiams.

Sol. Janina Kolytė savo gracingais baletiniais judesiais pa-

sirodė puiki šokėja. Išskirtinai pažymėtina Kornelija Bakšytė, kuri savo laikysena ir baletiniais judesiais pasirodė labai gerai. Jos su segnoritom "Carmen"

šoky temperamentas ir vaidyba buvo išskirtinai puiki.

J. Puodžiūno choreografija labai vykusi. V. Karosaitės kostiumai buvo tikrai žavingi. Šviesų efektus tvarkė V. Žygas. Gar- sų efektus perdavė F. Daukus. Jie irgi nemažai prisidėjo prie vakaro pasisekimo.

Šis vakaras liks ilgai nepamirštas, nes grandiozinis pastatymas, puikus gracingi šokiai ir gražūs rūbai publiką kerėjo.

Al Bud

SKAITYK PATS IR PARAGING KITOS SKAITYTI NAUJIENAS

CRANE SAVINGS and Loan Association

B. B. PIETKIEWICZ, Pres.

47 and Rockwell Street. Tel. LAFayette 3-1083

NEMOKAMAI VIETA AUTOMOBILIAMS

5%

on investment account

5 1/4%

mokama vieny metų cėrtificatams, mažiau- sia \$5,000 ar daugiau

Pinigai įdėti prieš mėnesio 15 d. duoda dividendus už visą mėnesį. Dividendai mokami sausio ir liepos 31 d. Prašome aplankyti naują mūsų namą.

VALANDOS: Pirmd., ir ketvirt. 9:00 ryto — 8:30 vakr.; Antradienį ir penktadienį 9:00 ryto — 5:00 vakarų; Šeštadieniais 9:00 ryto — 12:00 dienos. Trečiadieniais uždaryta.

SATISFACTION GUARANTEED AND YOUR MONEY BACK (PLUS INTEREST)

STANDARD FEDERAL

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 Archer Avenue at Sacramento • Chicago, Illinois 60632 • 847-1140
ASSETS OVER \$149,500,000. RESERVES OVER \$13,500,000.
OFFICE HOURS:
Monday, Tuesday, Thursday, Friday — 9 A. M. to 8 P. M.
Saturday — 9 A. M. to 12 Noon.
Wednesday — no business transacted.

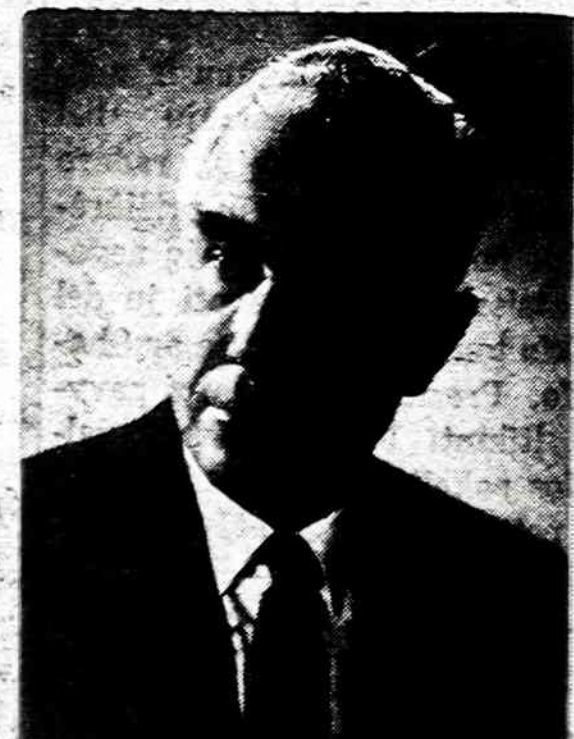

Bronius Budriūnas

JAV IR KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENIŲ

IV DAINŲ ŠVENTĖ

įvyksta 1971 m. liepos 4 d., 3 val. popiet INTERNATIONAL AMPHITHEATRE
4330 So. Halsted Street, Chicago, Illinois

Petras Armonas

PROGRAMOJE

Jungtinis suaugusių choras

— ★ —

Jungtinis Lituanistinių Mokyklų choras

— ★ —

Palydi akordeonų orkestras

Faustas Strolia

DIRIGUOJA

Petras Armonas, Bronius Budriūnas
Bronius Jonušas, Algirdas Kačanauskas
Vincas Mamaitis, Vaclovas Verikaitis

— ★ —
Sfasis Slizys, Faustas Strolia

— ★ —

SOLO
Prudencija Bičkienė, sopranas
Jonas Vaznelis, bosas

AKOMPANUOJA

Raimonda Apeikytė
Manigirdas Motekaitis

BILIETŲ KAINOS: \$3.00, \$4.00, \$5.00, \$6.00, \$7.00.

Bilietai gaunami "MARGINIUOSE" ir šventės dieną prie įėjimo nuo 1 val. popiet. Užsakydami bilietus paštu prašome siųsti čekį LITHUANIAN SONG FESTIVAL pavadinimu, kartu su sau pačiam adresuotu voku ir pašto ženklu šiuo adresu: "MARGINIAI", 2511 West 69th Street, Chicago, Illinois 60629.

DAINŲ ŠVENTĖ YRA MŪSŲ TAUTINĖ IR KULTŪRINĖ MANIFESTACIJA. VISI LIETUVIAI MALONIAI KVIEČIAMI DALYVAUTI.

Maloniai kviečia Jus
atsilankyti į
Conrad - Hilton viešbutį
1971 m. birželio 20 dieną
6:00 val. vakaro.

CHICAGOS LIETUVIŲ MOTERŲ KLUBAS RUOŠIA GINTARO BALIŲ 1971 METŲ DEBIUTANTEMS SUPAŽINDINTI

Rezervacijoms prašome
skambinti
Mrs. Angela Wacker
737-6147 arba
476-2266

PRANYS ALŠENAS

A. Tamošaitis - žmogus gyvenęs menui

Teoretiškai galvojant, atrodo, būtų lyg ir šitaip: nebūtų meno, nebūtų ir A. Tamošaitis, o jei-gu nebūtų Tamošaitis, tai, ko-gero, nebūtų ir savotiško me-no... To meno srity bedirbdamas ir bekurdamas — jis visur išsi-tenka. Nežiūrint jo sukurtų dau-gybės dailės darbų, jis gauna at-likamo laiko ir dailės temomis paskaitas skaityti, ir kitus savo kolegas dailininkus pristatyti žiūrovų auditorijai ir ruošti sa-vo darbų parodas ir t. t. ir t. t. Šiaipgi dail. A. Tamošaitis — įvairių sričių puoselėtojas meno pasaulyje: jis dailininkas-tapytojas, grafikas, ex-libristas, lietuvių liaudies meno tyrinėto-jas, tos srities pedagogas, buvęs Kauno Meno m-klos dėstytojas, Dotnuvos Žemės ūkio Akademi-jos audinių lektorius, Vilniaus Dailės Akademijoje dėstytojas ir pedagoginės katedros vedėjas ir dar visos eilės mokslinių insti-tucijų vedėjas, dėstytojas, lek-torius, etc.

Toje srityje jis yra suredaga-vęs, parašęs ir išleidęs visą ei-

Dail. ANTANAS TAMOŠAITIS

lę leidinių — knygų, kurios su-daro tikrą ypač mūsiškio liau-dies meno lobį. Jos, tos knygos, bus ilgas amžius liudininkėmis, jog šioje žemėje vaikščiojo (ka-daise) toks didelis mūsiškio liau-dies meno mylėtojas, tyrinėto-jas ir mokslininkas, o taip pat — ir dailininkas Antanas Tamo-šaitis. Ir tai bus, netgi, tada, kada čia mano minimasis Daili-ninkas bus užbaigęs šios žemės kelionę. Taigi, kaip tojoj dainoj:

„Manęs dar nebuvo,
Alyvos žydėjo,
Manęs nebebus —
Jos ir vėl žydės...“

Šiuos žodžius rašau prisimin-damas visiškai nesenos prae-ties susitikimą su dail. A. Tamo-šaitiu Toronte. Tuo metu kaip tik vyko jo dailės darbų pa-roda Montrealyje, „The Arts Club“ patalpose, o jis — visvien išsietiko energiją ir laiką — at-vykti Torontan ir čia, vietos Akademikų Draugijos suruoš-toj arch. — dail. V. Trečioko dai-lės darbų parodoj tarti svarų ir turiningą atidaromąjį žodį.

Minėtoji dailininko A. Tamo-šaitio tapybinių darbų paroda Montrealyje tęsėsi dvi savaites — iki gegužės 14 d. Šiuo metu,

be abejonės, ji uždaryta ir, gai-la, mūsų akių nematyta, o mes gi — ne Tamošaitiai, negalim visur pribūti, viską pamatyti ir viską aprėpti. Čia jau reikia būti iš prigimties pripildytu jaunatvės ir entuziastiškos ener-gijos kupinam.

Užsiminę apie pastarąją dail. A. Tamošaitio kūrinių parodą Montrealyje, neiškenčiu nepa-citavęs šio to iš kitos parodos, A. Tamošaitio suruoštos tam pačiam prancūziškosios Kanados kampe — Otavoje 1966 m.

Tada „The Ottawa Citizen“ (vasario 12 d. numerįje) at-spaudė ilgoką savo nuolatinio meno kritiko, Carl Weisber-ger, rašinį, užvardintą: „Sim-licity“ wins praise for artist“.

Tengi buvo ir pasakyta, jog Antanas Tamošaitis — lietuvis dailininkas, Kanadon atvykęs 1949 m. Jis, girdi, esąs toks žmogus, kuris augęs ne tik me-tais, bet ir folkloristine turtinga praeitimi iš savo gimtojo kraš-to tradicijų bei liaudies meno. Už savo kūrybą — jis esąs lai-mėjęs medalius Paryžiuje, Ber-lyne, New Yorke.

A. Tamošaitis, girdi, išvystęs savo nuosavą kūrybos stilių — abstraktinį ir artimą abstrak-tizmui. Tuomet savo darbus jis buvo išstales Otavoje „Little Theatre Art“ galerijoje, bet jo paroda tame mieste, Kanados sostinėje, buvusi ir anksčiau.

Kai kurie A. Tamošaitio dar-bų — turį pavadinimus, bazuo-tus į lietuvių liaudies pasakų ir senų legendų pavadinimus.

Jo darbuose, esą, vertikalinės ir horizontalinės linijos — su-darančios simfoniškas arba dra-matiškai nusiskliaudžiančias li-nijas, pagimdydamos meistriš-kai balansuotus kūrinius.

Tenai užsiminama ir apie A. Tamošaitio išstatytus litografi-nius darbus, kurie, esą, taip pat „successful“...

Apie čia minimą parodą rašė ir kitas Otavos laikraštis „The Ottawa Journal“ (taip pat 1966. II. 12). Kiek trumpesniau ra-šinyje, to laikraščio bendradar-bis, W. Ketchum, nurodė, jog A. Tamošaitio sureuoštoj parodoj esą išstatyti labai interesuojan-tys darbai. Dailininkas A. Tamo-šaitis — gyvenęs ir savo stu-diją turįs netoli Kingstono.

Liaudies meno ir abstrakto kombinacija — sudarantys fak-toriai šio talentingo dailininko kūrinių. Savo darbuose dail. Tamošaitis naudoja geometrinį braižą ir simbolines folklorines formas. Jo stilius stipriai kon-troliuojamas prityrusios ran-kos, naudojant stiprias ir vib-ruojančias spalvas.

KAS KAM ŽADĖTA, SUSIRANDA

Ethel Beckwith laikraštyje Connecticut Sunday Herald ap-rašo kaip dviejų nuo bolševikų teroro pabėgusių lietuvių šeimų vaikai susirado Amerikoje ir su-kūrė laimingą lietuvišką gyve-nimą.

Abidvi šeimos buvo iš Kau-no. Viena šeima turėjo 12 me-tų sūnų, antroji šeima 8 metų dukrelę. Tie vaikai šiandien yra Antanas ir Irena Ivaškos, gyve-na savo namuose 39 Patman Drive, Monroe, augina tris gra-žius vaikus, jis pats yra inžinie-rius ir Bridgeport, Conn., L. B. Apylinkės pirmininkas ir LB Apygardos valdybos narys; jo žmona Irena-Gintarė Banaity-tė irgi randa laiko dalyvauti lie-tuviškoje veikloje. Vaikai yra Ritone 11 metų, Tomas 9 metų ir Paulius 9 mėnesių. Ritone ir Tomas lanko šeštadieninę litu-anistikos mokyklą New Havene.

Kai abidvi tėvų šeimos įsikū-rė ir prasigyveno, New Yorke buvo kažkoks lietuviškas paren-gimas su šokiais, kur studentas Antanas Ivaška buvo supažin-dintas su jauna gražia lietuvai-te Irena — Gintare Banaityte ir patyrė, kad ji yra ta pati, ku-ri Kaune buvo jo sesers drau-gė.

Pažintis baigėsi vestuvėmis ir pavyzdinga lietuviška šeima.

Iš kitos parodos „Nation Gal-ery“ bendradarbiė Carlyn M. Wright, šitaip pabrėžtinai tei-gė apie A. Tamošaitio kūrybą. Esą, pusiau abstraktinėj kūry-boj — pas A. Tamošaitį jungia-si stiprios lietuvių tradicijos ir šiuometinės nuotaikos. Dailini-nko subjektai — esą sukurti pa-gal labai metodiškas manieras.

SKAITYK „NAUJENAS“ — JOS TEIKIA GERIAUSIAS, TEISINGIAUSIAS ZINIAS

PROGA IŠGERTI

Vokiečiai turi septynias pro-gas išgerti — pirma proga drau-gą susitikus, antra proga su draugu atsisveikinant ir t. t. iki septynios, o septynta proga bet kuri kita proga.

Vienas Napoleono pulkinin-kas prancūzas rado tik vieną proga.

Sykį Napoleonas jam griež-tai pastebėjo: „Pulkininke, man atrodo, kad tamsta perdažnai gaivini troškuli“

„Taip pone, prisipažino pul-kininkas, bet tai man teikia pro-gą kiekvieną kartą pasakyti „Jūs sveikata, Didenybė!“

PRAGOS KABARETE

Viename Pragos kabarete ventrilokvistas (kalbantis iš pil-vo) įvairiomis kalbomis sveiki-na iš įvairių šalių atvykusius

svečius. Tik nepasveikino ru-siškai.

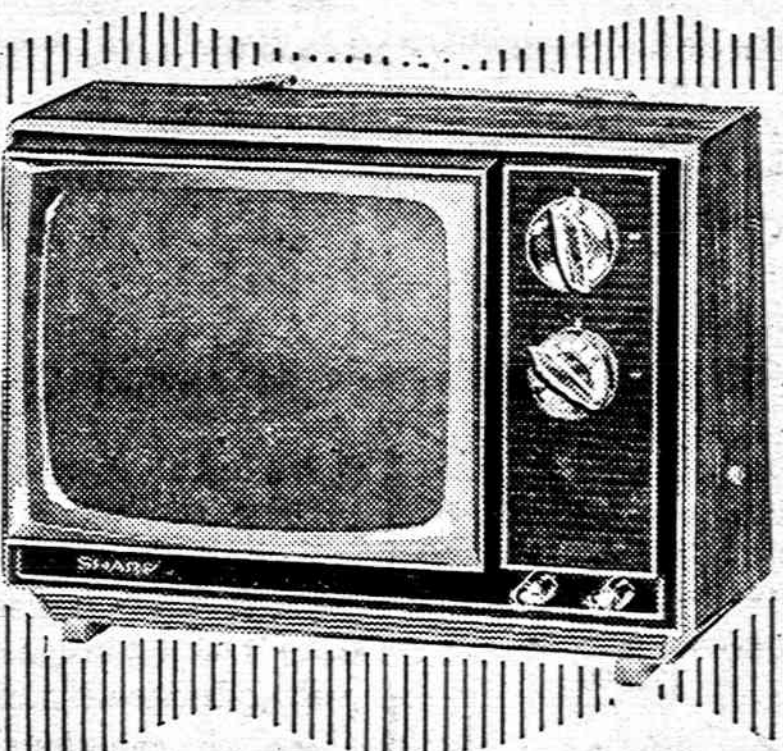
„Ką tai reiškia? Ar sovietų svečių nesveikini? — paklausė ventrilokvistas pats savęs ir pats sau atsakė:

„Kam juos sveikinti? Jie gi ne svečiai, o šeimininkai“.

— Š. m. balandžio 18 George-town Un-to Foreign Service School studentai surengė Inter-national Day, kurioje dalyvavo dešimties tautų studentai. Ta proga International Hall patal-pose buvo surengta parodėlė, ku-rijoje buvo ir Lietuvos stalas — kioskas su meno kūrinių ir rankdarbių. Juos paskolino Lietuvos Pasiuntinybė. Lietuvos stalą pasirūpino studentė Linda Lukošaitis, iš Chicago.

BIZNIERIAI, KURIE GARSINASI „NAUJENOSE“. — TURI GERIAUSIA PANISEKTMA RIZNYJE

INSTANT PICTURE...
INSTANT SOUND
INSTANT TV PLEASURE!

SHARP

A 9" (diag. meas.) portable that never keeps you waiting. Just turn it on and Sharp's "Split-Second Start" provides instant picture... instant sound. Precision engineered for top reception... even in fringe areas. Front mounted speaker and controls for finer sound and greater convenience. Styled in rich walnut grain with champagne-gold trim. Telescopic VHF and loop UHF antennas. Earphone for personal listening. Convenient carrying handle. UL. MODEL TM-58P

GLASER'S FURNITURE & APPLIANCE CO.
5115-5123 So. Kedzie Ave. Tel.: PR 6-1790
OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Chicago Savings
and Loan Association

6% PER ANNUM
OF \$5000 OR MORE
ON CERTIFICATES
2 YEAR MATURITY

5 3/4% PER ANNUM
ON CERTIFICATES
OF \$1000
ONE YEAR MATURITY

5 1/4% PER ANNUM
ON CERTIFICATES
OF \$1000 OR MORE
6 MONTH MATURITY

5 1/4% PER ANNUM
ON 90 DAY NOTICE
Passbook Accounts
\$100.00 MINIMUM

5% PER ANNUM
ON ALL PASSBOOK
ACCOUNTS

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY.

Chicago Savings and Loan Assn.

JOHN PAKEL, Sr. Chairman of the Board
6245 So. WESTERN AVE.

Mrs. PHIL PAKEL, President
TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P. M. to 8 P. M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8, Sat. 9 to 12:30

Raginkite savo apylinkę
augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka du didelius darbus. Pirma, jie padeda jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkę bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuostabių nuo mėnesio pirmos.

6%
5%

PER ANNUM
ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$5,000, OR MORE,
2 YEAR MATURITY

UNIVEST TAUPYMO
SĄSKAITOMS

Taupyimo indėliai
Aprausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Isteigta 1923 metais

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone MA 1-6100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$7.00 per 3 months. In other USA localities \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per three months. Canada \$22.00 per year, other countries \$23.00 per year.	
15 cents per copy, 15 c. on Saturday	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiesčiuose	
metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
trims mėnesiams	\$7.00
vienam mėnesiui	\$3.00
Kitose JAV vietose:	
metams	\$20.00
pusei metų	\$11.00
trims mėnesiams	\$7.00
vienam mėnesiui	\$3.00

NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Neleidžia išvažiuoti ir baudžia

Nėra kitos tokios žiaurios valdžios pasaulyje, kokia yra Sovietų Sąjungoje. Niekas savo valstybės sienų taip stropiai nesaugo, kaip komunistai. Niekas neleidžia tokių didelių sumų pasienio kanalams kasti, miškams kirsti, spygliuotoms vieloms tiesti, kad sargai matytų kiekvieną pasienio judesį, kokias išleidžia "socializmą" įsivedusi komunistinė sovietų valdžia. Pasienį rusai saugo ne tam, kad sugautų ir "komunistinį rojų" besiveržiančius kapitalistus, leninismo priešus ir kitokius pavyzdinės santvarkos kenkėjus, bet kad neįleistų nei vieno nenorinčio gyventi "komunistiniame rojuje".

Žiauriausi valdovai, griežiausi diktatoriai, patys tamsiausi valdžios užpurpatoriai neturi tokių žiaurių įstatymų, kokius komunistai yra primetę Sovietų Sąjungos gyventojams. Iš Mussolinio Italijos, iš Hitlerio Vokietijos, iš Franko Ispanijos, pagaliau ir iš Perono valdytos Argentinos žmonės galėdavo išvažiuoti ir užsienius, tuo tarpu iš Sovietų Sąjungos valdžia neleidžia išvažiuoti. Nei Hitleris, nei Peronas nepersekiojo užsienin išbėgusių politinių priešų, bet Sovietų Sąjunga turi įstatymus, kurie draudžia komunistų valdomiems žmonėms išvažiuoti ir užsienius. Teisė išvažiuoti ir kitus kraštus yra skaitoma pagrindine žmogaus teise. Tuo tarpu Sovietų Sąjungos įstatymai skaito krašto išdavikų žmogų, kuris ryžtasi pasinaudoti šia pagrindine žmogaus teise.

Žinių agentūros praneša iš Maskvos, kad jūrininkas Simas Kudirka buvo teistas Vilniuje ir kad už valstybės išdavimą jam paskirta 10 metų sunkiųjų darbų kalėjimo. Visi žinome, kad Simas Kudirka jokio nusikaltimo nepadarė. Jis anksčiau norėjo išvažiuoti ir užsienius, bet negavo reikalingų leidimų. Betar naudamas žvejų laive ir pasiekęs Amerikos pakraščius, iš sovietinio laivo Simas Kudirka užsėdo ant Amerikos pakraščius saugojusio laivo "Vigilant" ir paprašė leisti jam pasilikti Amerikoje. Neapdairūs Amerikos pareigūnai Simo Kudirkos nesuapratę, tremino teisų jam nedavė ir leido sovietų jūrų policijai Kudirką pasigauti, susirūsti, sumušti ir išsinešti.

Simas Kudirka norėjo pabėgti iš sovietinio žvejų laivo, bet jam nepavyko. Simas Kudirka negalėjo išduoti sovietų valstybės paslapčių, nes jis neturėjo progos tai padaryti. O vis dėlto sovietų teismai paskyrė jam dešimt metų kalėjimo už "valstybės išdavimą". Rusų okupuotoje Lietuvoje už bandymą išvažiuoti ir užsienį nubaustas

Pavergtųjų Tautų Savaitei artėjant

Daniel John Sobieski Chicago Tribune gegužės 26 d. nr. "Captive Nations" rašo: Einant Public Law 86-90 įstatymu, liepos mėnesį viena savaitė bus pavadinta "Captive Nations Week", tai yra įvykis, kuris metai iš metų darosi keistesnis ir keistesnis.

Pavyzdžiui, praeitais metais prezidentas Nixon paskelbė "Captive Nations" proklamaciją, kurioje visiškai nepaminėti jį pavergėjai komunistai ar bendrai komunistas. Kas gi atsitiko nuo 1959 metų, kuomet prezidentas Eisenhoweris pasirašė P(ublic) L(aw) 86-90, kad mes pasidaryme tokie baimingi užgauti Sovietų Sąjungos ir kitų komunistų jausmus?

1959 m. originaliame Public Law įstatyme buvo pareikšta, kad "Komunistų imperizmui nuo 1918 metų pavergus didaką pasaulio gyventojų dalį įsisteigė agresyvi imperija, kuri sudaro rimtą pavojų Jungtinių Valstijų saugumui ir "visoms laisvoms tautoms" ir daro pasityčiojimą" iš laisvos koegzistencijos idėjos.

Abiejų Kongreso rūmų benadije rezoliucijoje pavergtos tautos išvardytos kaip "Captive Nations" Lenkija, Vengrija, Lietuva, Ukraina, Čekoslovakija, Latvija, Estija, Baltgudija, Rumunija, Rytų Vokietija, Bulgarija, kontinentinė Kinija, Armėnija, Azerbeidžanas, Georgija (Gruzija), Šiaurės Korėja,

Albanija, Idel-Uralas, Tibetas, Kazakija, Turkestanas ir Šiaurės Vietnamas.

Įstatyme pasakyta, kad Jungtinių Valstijų saugumui svarbu yra kad tų pajungtųjų tautų laisvės ir nepriklausomybės troškimas būtų palaikomas gyvas ir Amerikos žmonės kviečiami ta viltimi dalintis atitinkamomis ceremonijomis per "Pajungtųjų Tautų Savaitę".

Ar tie žodžiai yra tušti? Jei taip, tai Kongresas turėtų atšaukti P. L. 86-90. Jei ne, tai Prezidentas Nixonas turėtų vadovauti atstatant pagarbą tos rezoliucijos tikslui.

Montrealio "Nepriklausoma Lietuva" straipsnyje "Dvi Kinijos ir dvi Lietuvos" be kt. rašo: "JAV valstybės departamentas jau eilę metų veda dviejų Lietuvos politiką. Viena jų skirta

Sovietijai nuolaidžiaujant, o ant — egzilas, dalinai ir pasaulio opinijai nuraminti.

Sovietija savo ruožtu vis išbando Amerikos reakciją (gal teisingiau: ne reakciją) ir į visokias savo delegacijas lyg niekur nieko įjungia ir sovietinamos Lietuvos atstovus.

Neseniai New Yorke posėdžiauvo net LTSR užsienio reikalų ministerė, kuri ruošė spaudos konferencijas aiškiai ir oficialiai pabrėždama savo titulą, rangą ir pareigas. Mūsų pa-saiteravimai JAV įstaigose baig-davosi nuraminimu, kad tai ne-reiškia jokio nepripažinimo po-litikos pakeitimo. Esą tai gry-nai sovietų vidaus reikalas, ką jie į delegacijos sudėtį įjungia, ką atsižveža. Tokie atstovai te-pripažįstami kaip Sovietijos re-prezentantai, bet ne specialiai Lietuvos. Po to vėl visa aprim-tuvų politiką. Viena jų skirta

Negry gaujos tolsimas

Čikagoje vyksta šešių negrų gaujos Black Stone Nation Rangers teismas. Jame paaiš-kejo žiaurūs gaujos metodai, grasinimai, apipletimai ir te-roras. Vienas jaunas negras papasakojo, kaip jis buvo tei-siamas, nuteistas nužudyti, nes nepasakė gaujos vadams, kur prisilaiko kitos panašios gau-jos — Gestapo Monsters — va-dai. Jis jau buvo nugabentas į sušaudymo vietą, tačiau jam pavyko nuginkluoti budelį ir pabėgti.

Taryba svarsto butų klausimą

Čikagos miesto taryba grei-čiausiai patvirtins visas miesto butų valdybos parinktas nau-joms statyboms vietas. Kai kurie juodųjų wardų alderma-nai reikalauja, kad tokių viešųjų butų miestas dangiau-statytų jų rajonuose. Ir meksi-kiečiai spiria planavimo komi-tetą daugiau skirti viešųjų na-mų meksikiečių rajonuose, nes namai būsių nedideli, pi-gūs ir gerai įrengti.

Kai kurių baltųjų wardų aldermanai bando sumažinti numatytų butų skaičių ar ren-ka kitas vietas tiems butams statyti, tačiau nuotalka tary-boje yra tokia, jog galima ti-kėtis pigiųjų butų visur ten, kur buvo numatyti.

tuotojų rankas, tai susiūbavo tikra plakatų jūra.

Praeiviai ir pravažiuojan-tieji pradėjo domėtis plakatais ir užrašytais obalsiais. Prie arkidiecozijos prisirinko apie 500 žmonių minia. Vieni ne-galėjo suprasti, kodėl tikintie-žmonės išlipa iš autobusų. Ten jų jau laukė paruošti plakatai su įvairiausiais obalsiais. Vie-ni prašė kardinolą leisti lietu-viams melstis lietuvių kalba, kiti reikalavo panaikinti lietu-viams svetimos laidojimo bū-dus šv. Kazimiero lietuvių ka-pinėse, tretieji priminė kardi-nolui ekumeninės santarpybos nutarimus, liečiančius bažny-čios kunigaikščiams kreipti daugiau dėmesio į šią dienų pasaulį gyvenantį žmogų...

Nespėjo lietuviai išlipti iš autobusų, tuojau susidarė tvarkin-gos eilės, išskeltais plakatais reiškiančiais savo nepasiten-kinimą.

Prie arkidiecozijos privažia-vo žymiai daugiau žmonių, ne-gu organizatoriai tikėjosi. Lie-tuviai buvo paruošę apie 200 plakatų. Kai visi plakatai bu-vo paimti ir atvykusių protes-

Lietuviai ir vėl piketavo kardinolą

Praeitą šeštadienį nuskriaus-ti Chicago lietuviai katalikai ir vėl piketavo garsų kardi-nolą Cody. Praeitą šeštadienį televizijos ir radijo stotys ir vėl parodė lietuvių nepasiten-kinimą ne tikait čikagiečiams, bet ir visiems amerikiečiams.

Praeitais metais po panašaus piketavimo buvo susidarys iš-pūdis, kad galingas baž-nyčios kunigaikštis patenkin-s ir šiaip jau skriaudžiamos tau-tos tikinčiuosius, bet reikalo jis nepanoro išaiškinti ir su-tvarkyti. Spaudai numestų paprastu pareiškimu nepaten-kintieji buvo šiek tiek apmal-šinti, bet pagrindinės nepasi-tenkinimo priežastys ir toliau ruseno. Tas nepasitenkini-mas, matyt, privertė lietuvius tikinčiuosius ir vėl piketuoti.

Gegužės 24 dienos piketą orga-nizavo Algio Regio vadovauja-mas Pasauliečių Komitetas ir šv. Kazimiero Sklypų Savini-nių Draugija. Piketavimas buvo labai išpūdingas ir gerai suorganizuotas. Sklypų savi-ninkai prieš porą savaitių bu-vo sušaukę didelį susirinkimą, kuriame aptarė visus piketavi-mo reikalus.

Lietuviai nenorėjo piketuoti. Jiems būtų buvę geriau išsiaiš-kinti kelis administracijos po-tvarkius su pačiu kardinolu. Tuo reikalu lietuviai parašė laišką pačiam kardinolui ir prašė priimti delegaciją, kad galėtų žodžiu išsiaiškinti ir iš-dėstyti lietuviams katalikams padarytas skriaudas ir sukel-tą skausmą. Bet kardinolas Cody nesiteikė net atsakyti į sklypų

savininkų raštą. Tada nutarta suruošti dar vieną piketą.

Visi pripažįsta, kad piketa-vimas buvo labai gerai organi-zuotas. Iš anksto buvo užsa-kyti didieji busai, apskaičiuo-tas laikas, paruošti ir sudė-tyti plakatai. Autobusai, prad-ėję kelią iš Marquette Par-ko, nuo Dariaus Girėno pa-minklo, pasileido keliomis kryp-timis. Vieni važiovo Brighton Parko, Bridgeporto ir 18-tos kolonijos kryptimi, kiti pa-traukė Kedzie Ave. per lietu-vių kolonijas, o tretieji užsu-ko į Cicerio ir surinko piketuoti pasiryžusius lietuvius.

Nespėjo atvažiuosieji pa-siekti kardinolo Cody valdo-mos arkidiecozijos rūmus, žmonės išlipa iš autobusų. Ten jų jau laukė paruošti plakatai su įvairiausiais obalsiais. Vie-ni prašė kardinolą leisti lietu-viams melstis lietuvių kalba, kiti reikalavo panaikinti lietu-viams svetimos laidojimo bū-dus šv. Kazimiero lietuvių ka-pinėse, tretieji priminė kardi-nolui ekumeninės santarpybos nutarimus, liečiančius bažny-čios kunigaikščiams kreipti daugiau dėmesio į šią dienų pasaulį gyvenantį žmogų...

Nespėjo lietuviai išlipti iš autobusų, tuojau susidarė tvarkin-gos eilės, išskeltais plakatais reiškiančiais savo nepasiten-kinimą.

Prie arkidiecozijos privažia-vo žymiai daugiau žmonių, ne-gu organizatoriai tikėjosi. Lie-tuviai buvo paruošę apie 200 plakatų. Kai visi plakatai bu-vo paimti ir atvykusių protes-

SKAITYK "NAUJIENAS" — JOS TEIKIA GERIAUSIAS, TEISINGIAUSIAS ŽINIAS

HENRIKAS TOMAS - TAMAŠAUSKAS

LIETUVISKASIS PAMARYS

II-oji dalis

19

KAIMUOSE PRIE KURSIŲ MARIŲ

1925 metais turėjau progos kurį laiką pagyventi Gyventės (vok. Juwendt) kaime, įsispraudusiame tarpe Kuršių Marių pakrantės ir Didžiosios Pričkagrabės kanalo. Įsikūriau ten esančiame kaimo viešbutyje. Čia pat buvo ir valgykla svečiams ir vasarotojams ir aš buvau jos pastovus lankytojas. Vieną dieną, man čia kaip paprastai pietus pavalgius, šeimininkas su šel-miška šypsena mane užklauso, ar aš galėčiau nuspti, kokiuo patiekalu šiandieną skonėčiau.

Valgiai čia visada buvo gerai ir skoningai paruošti ir aš juos kiekvieną kartą su geru apetitu suvalgydavau. Šios dienos pietus valgydamas, aš iš skonio bu-vau susidaręs nuomonę, kad tai bus žvėrienos kepsnis, bet šiaip ypatingo dėmesio ir jo specialią prigimtį neatkreipiau. Dabar iš šeimininko patyriau, kad tai būta briedienos kepenų kepsnio. Šia proga įsileidau su šeimininku ir į platesnį pašnekėsį. Iš jo pasakojimo pa-tyriau, kad pamario kaimų gyventojai palei Didžio-sios Pričkagrabės kanalą yra iš generacijos į genera-ciją užsigimę aistringi žvejai ir medžiotojai, gi ši pas-kutinė aistra dažnai yra surišta ir su palinkimu į bra-konieriaimą. Kaimiečiai yra tos nuomonės, kad visa, kas plaukioja vandenyse ar bėgioja bei skraido po miškus, priklauso Dievui ir nėra kurio nors as-mens ar valdžios įstaigų nuosavybė. Nors kiekvienas kas tik užsimanęs ir jokio leidimo neišsiėmęs ir negali medžioti, bet pasitaiko tokių atvejų, kada net briedis ar tai netinkamu metu ant ledo užlęjęs, ar tai kitokiose

Prie durpių džiovinimo Didžiosios Samanų pelkės durpyne

apystovose sunkiai susižeidžia ir vienintelis protingas dalykas jį nuo kančių taikliai šūviu išvaduoti. Ta pa-reiga išpuola artimiausiam tos apylinkės girininkui, kuriam tada tenka pasirūpinti ir briedienos išdalini-mu, kad mėsa niekais nenuėitų. Taip apylinkės gy-ventojai karts nuo karto turi progos ir briedienos keps-

niais pasmagurauti. Tam tikra dalis, gal būt ir pati geriausia, tokiais atvejais atitenka ir viešbučio val-gyklai, kurioje dažnai pasimašo ir iš toliau atkelia-vės svečias, ar ir ilgesnį laiką čia prisilaikęs vasa-rotojas.

Šalia briedienos, valgi čia dažnai pajavirindavo ir

sumedžiojamos paukštienos patiekalai, nes šios apy linkės buvo turtingos įvairių rūšių vandens paukščiais ir tai ne vien tik tam tikrais sezonais, bet per ištisus metus. Vasarą čia prisilaikydavo daug laukinių ančių, gi kitais sezonais būdavo pagauamos kurapkos, tilvi-kai, stulgiai arba dubeltai, slankos, o taip pat ir fa-zanai. Ypač žuvų patiekalų pasirinkimas buvo labai didelis ir įvairuojantis: karališkasis storkas, sudokas, unguriai, menkės, menkių kepenys, lydekos, didstin-tės, stintelės, pastarosios kepmos šešios minklėje. Be to, žuvis būdavo patiekama valgiui įvairiai paruoš-ta — marinuota, įvairiuose padažuose, malta rūkyta. Labai skanią mėsą turinti žuvis yra lynai (Tinca vul-garis). Lynai prisilaikydavo daugiausia ramiuose, už-daruose durpių miškų tvenkiniuose ir ežeruose, tu-rinčiuose susisiekimą su Nemuno upe.

Ankstyvą pavasarį, pirmam atodėriui po stiprių šalčių užėjus, galėjai būti tikras, kad netrukus val-gyklėje gausi paragauti ešerių (Acerina cernua ir Per-ca fluviatis) srubos. Žiemos metu ešeriai čia buvo žvejojami gana savotišku būdu. Marių lede buvo prakertamos eketės, į kurias įleisdavo galą ilgos lentos, gi kitą jos galą, kyšantį virš ledo, pradėdavo daužyti koku nors pagaliu ar plaktuku. Tada per ištisas die-nas mariose visur girdėdavosi nesibaigiantis kaleni-mas ir tų daugomų lentų tarškėjimas. Žvejų aiškini-mu, tie garsai, virpindami vandenį po ledu išbūdinda-vo tebe migėjančius ešerius ir jie suplaukdavo prie eke-čių šviežiu, deguonies prisotintu oru pakvėpuoti, bei šiaip to triukšmo būdavo priviliojami. Tada juos žvejai ir susemdavo iš tų ekečių tinklais ar vedėjomis. Ešeriai yra mažos raišos žuvis su kietais dygliuotais pelėkais, bet iš jų išvirta ir per sietelį perkošta sriuba yra labai skani.

(Bus daugiau)

_____